



2011. NOVEMBER 9. SZERDA

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 52

STEINBACH JÓZSEF

Nebukadneccar elfoglalja Jeruzsálemet

^{52,1}Huszonegy éves volt Cidkijjá, amikor uralkodni kezdett, és tizenegy évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Hamútal volt, Jirmejá leánya, Libnából. ^{52,2}Azt művelte, amit rossznak lát az Úr, egészen úgy, ahogyan Jójákim tette. ^{52,3}Bizony, az Úr haragja miatt történt ez Jeruzsálemmel és Júdával! Végül is elvetette őket maga elől. Cidkijjá azután föllázadt Babilónia királya ellen. ^{52,4}Uralkodásának kilencedik évében, a tizedik hónap tizedikén megérkezett Nebukadneccar, Babilónia királya egész hadseregével Jeruzsálem alá. Tábort ütöttek vele szemben, és ostromműveket építettek körülötte. ^{52,5}Ostrom alatt állt a város Cidkijjá király uralkodásának tizenegyedik évéig. ^{52,6}A negyedik hónap kilencedikén már úgy elhatalmasodott a városban az éhínség, hogy nem volt ennivalója az ország népének. ^{52,7}Akkor betörték a városba. A harcosok azonban éjszaka mind kimenekültek a városból a két várfal közt levő kapun át, amely a király kertje mellett van, és bár a káldeusok ott voltak körös-körül a város alatt, eljutottak a síkság felé vezető útra. ^{52,8}A káldeusok egy csapata azonban üldözőbe vette a királyt, és utolérték Cidkijját a jerikói síkságon, mivel egész csapata szétszóródott mellőle. ^{52,9}El is fogták a királyt, és elvitték Babilónia királyához Riblába, Hamát földjére, aki ítéletet tartott fölötte. ^{52,10}Babilónia királya Cidkijjá fiait a szeme láttára ölette meg, és Júda összes vezéreit is megölette Riblában. ^{52,11}Ezután Cidkijját megvakították, majd bilincsbe verték, és elvitte a babilóniai király Babilonba; és börtönben tartotta halála napjáig.

Jeruzsálem kifosztása és elpusztítása

^{52,12}Az ötödik hónap tizedikén, Nebukadneccar királynak, Babilónia királynak tizenkilencedik évében, eljött Jeruzsálembe Nebuzaradán testőrparancsnok, aki Babilónia királynak a szolgálatában állt. ^{52,13}Felgyújtotta az Úr házát és a királyi palotát, és fölperzselt Jeruzsálem minden házát és valamennyi nagy palotáját. ^{52,14}A testőrparancsnokkal levő egész káldeus haderő pedig lerombolta Jeruzsálem várfalait körös-körül. ^{52,15}A nép nincstelenjeinek egy részét és a városban megmaradt többi népet, meg az átpártolókat, akik Babilónia királyához pártoltak, a maradék népséggel együtt fogságba hurcolta Nebuzaradán testőrparancsnok. ^{52,16}Az ország nincstelenjeinek másik részét otthon hagyta Nebuzaradán testőrparancsnok szőlőműveseknek és mezei munkásoknak. ^{52,17}Összetörték a káldeusok az Úr házánaál levő rézoszlopokat, továbbá az Úr házához tartozó mosdóállványokat meg a réztengert, és az összes rezet elvitték Babilóniába. ^{52,18}Elvitték a fazekakat, a lapátokat, a késeket és a hintőedényeket, a serpenyőket és minden rézeszközt, amelyekkel a szent szolgálatot szokták végezni. ^{52,19}Elvitte a testőrparancsnok a tálakat, a szeneserpenyőket, a hintőedényeket, a fazekakat, a mécestartókat, a serpenyőket, az áldozati kelyheket: mindent, ami csak aranyból és ezüstből volt. ^{52,20}A két oszlopban, az egyetlen réztengerben meg a talpazatként alatta levő tizenkét rézbikában, amelyeket Salamon király készíttetett az Úr házához, mindezekben a tárgyakban megmérhetetlen súlyú réz volt. ^{52,21}Az oszlopok magassága tizennyolc könyök volt, és tizenkét könyöknyi zsinór érte körül őket, vastagságuk négyujnyi volt, és belül üres volt mindegyik oszlop. ^{52,22}Réz oszlopfő volt rajtuk. Egyik oszlopfő öt könyök magas volt, és az oszlopfőn körös-körül recézet és gránátalma volt, mind rézből. Ugyanilyen gránátalmák voltak a másik oszlopon is. ^{52,23}Kilencvenhat gránátalma volt a külső oldalon, összesen száz gránátalma volt a recézeteken körös-körül. ^{52,24}Elvitte a testőrparancsnok Szerájá főpapot, meg Cefanjá papot, a helyettesét és három ajtóórt. ^{52,25}Elvitt egy főembert is a városból, aki a harcosok parancsnoka volt, hét embert a király személyes környezetéből, akiket a városban találtak, továbbá a hadseregparancsnok írnokát, aki fegyverbe szokta hívni az ország hadinépét, végül hatvan férfit az ország népéből, akiket ott találtak a városban. ^{52,26}Fogta, és elvitte őket Nebuzaradán testőrparancsnok Babilónia királyához Riblába. ^{52,27}Babilónia királya pedig levágatta, megölette őket Riblában, Hamát földjén. Így kellett fogságba mennie Júdának a saját földjéről. ^{52,28}Ennyien voltak azok, akiket fogságba vitt Nebukadneccar: uralkodása hetedik évében háromezer-huszonhárom júdait, ^{52,29}Nebukadneccar uralkodásának tizennyolcadik esztendejében nyolcszázharminckét lelket Jeruzsálemből. ^{52,30}Nebukadneccar uralkodásának huszonharmadik esztendejében hétszáznegyvenöt lelket vitt fogságba Júdából Nebuzaradán testőrparancsnok. Összesen négyezer-hatszáz lelket.

Evil-Meródak megkegyelmez Jójákinak

^{52,31}Jójákin júdai király fogságának harminchetedik évében, a tizenkettedik hónap huszonötödikén történt, hogy Evil-Meródak, Babilónia királya abban az évben, amikor uralkodni kezdett, megkegyelmezett Jójákin júdai királynak, és kiengedte a fogházból. ^{52,32}Jóindulattal beszélt vele, és székét följebb tétette a többi király székénél, akik nála voltak Babilonban. ^{52,33}Kicseréltette rabruháit, és Jójákin állandóan vele étkezett egész életében. ^{52,34}Ellátását állandó ellátásként Babilónia királyától kapta, napi szükséglete szerint, egész életében, halála napjáig.



Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Kortörténeti megjegyzések

Az 52. fejezet egy **függelék Jeremiás könyvéhez**. Majdnem ugyanez olvasható a 2Királyok 24. fejezetében. Valószínűleg azért szerkesztették a könyvhöz, hogy ezzel is igazolják Jeremiás

proféciáinak beteljesedését, mind Isten ítéletéről, mind pedig szabadító kegyelméről.

Az ószövetségi üdvtörténet **újból és újból visszatér Jeruzsálem elestére** (Jer 52; Jer 39,1–10; 2Kir 24,18–25; 2Krón 36,11–21). Jeruzsálem elestének dátuma: Kr.e. 586. A fogoly Jójákin szabadon bocsátása (31–34), ettől 26 évvel későbbre datálható, Kr.e. 561-ben történt. Az 51. fejezet (és azt megelőző fejezetek), valamint az 52. fejezet kontrasztja is szembeűnő, hiszen az **egyikben Babilon bukásáról, a másikban pedig Jeruzsálem pusztulásáról** olvasunk.

Cidkijának, Júda utolsó királyának pusztulása (1–11)

Cidkijá 21 éves volt, amikor uralkodni kezdett, és 11 évig uralkodott (Kr.e. 597–586). Uralkodásának 9. évében kezdte el **Jeruzsálem ostromát** a babiloni sereg (Kr.e. 588). Cidkijá fellázadt (3) Babilon ellen, ezért Nebukadneccár babiloni király Kr.e. 588-ban megkezdte Jeruzsálem ostromát (2Kir 25,1; Jer 39,1; Ez 24,1–2).

Két évre rá már úgy elhatalmasodott a városban az éhínség, hogy minden ellenállás megtört, az ellenség pedig **áttörte Jeruzsálem várfalát** (Kr.e. 586). Cidkijá katonáival együtt megpróbált elmenekülni, de **elfogták**, amint Jeremiás megprófétálta (Jer 38,14–23). Büntetése rettenetes. Fiát szeme láttára végeztették ki. Őt megvakították, Babilonba vitték, ahol haláláig börtönben sínylődött.

A száraz tények mögött olvashatjuk Cidkijá uralkodásának **teológiai értékelését**, azt, ahogy Isten látta az életét. Ez az értékelés a döntő, és többnyire egészen más, mint ahogy mi értékeljük önmagunkat, másokat, az eseményeket: „...*azt művelte, amit rossznak tart az Úr...ezért elvetette az Úr...*” (2–3).

Jeruzsálem pusztulása (12–16)

Nebukadneccár babiloni király testőrparancsnoka volt Nebuzaradán, aki végrehajtotta a király akaratát és levezényelte Jeruzsálem kifosztását, **felgyűjtését** (12–14; Jeremiás 22,7). **Akik túléltek** az ostromot, azokat fogságba hurcolták (15); vagy ott hagyták földművesnek (16).

A templom pusztulása (17–23)

Jeremiás megprófétálta, hogy a templom **még megmaradt berendezési tárgyait** elviszük Babilonba, ez így is történt (Jer 27,16–28). Elvitték az **összes réztárgyat**, amelyet az áldozat bemuta-

tásakor használtak, illetve amit a **templom díszítések** használtak, a réz oszlopokat és a réz oszlopfőket. Mindezekben **megmérhetetlen mennyiségű réz** volt. Ezt érzékelendő adja meg a szentíró az oszlopok és az oszlopfők becsült méreteit. A leírásból kiderül, hogy az oszlopok nem tömör rézből készültek, tehát csak réz borításról van szó, négy ujjnyi vastagságban (21).

A jeruzsálemi főemberek bukása (24–27)

A babilóniaiak elvitték Szerájá **főpapot**, Cefanjá papot, a **főpap helyettesét**; és három **ajtóőrüket** (24); elfogták a **harcosok parancsnokát**, a tulajdonképpeni hadügyminisztert, **hét embert** a király személyes környezetéből, a **hadseregparancsnok írnokát**, valamint még **hatvan férfit**, akik alacsonyabb rangú tisztek lehettek (25). A Babiloni király főhadiszállása Riblában volt (26). Itt **kivégezték** az imént felsorolt jeruzsálemi főembereket (27). Üzenet értékű ez a pontos „leltár”, **számon tartás!** Isten „emlékezetére” utal, amellyel minket számon tart...

Az elhurcoltak számba vétele (28–30)

- Nebukadneccár uralkodása 7. évében: 3023 júdai, Kr. e. 598.
- Nebukadneccár uralkodása 18. évében: 832 júdai. Kr. e. 587.
- Nebukadneccár uralkodása 23. évében: 745 júdai. Kr. e. 582.
- Ez összesen: **4600 júdai.**

Ezek az adatok vitathatók. 598-ban, az 1Királyok 24,14 szerint 10.000 embert hurcoltak el, míg itt csak 3023-t olvasunk. 587-ben pedig elvitték a város többi megmaradt népét (2Királyok 25,11), de itt csak 832 embert említéséről olvasunk.

A harmadik elhurcolási egységet pedig nehéz beazonosítani. Talán megfelel annak, amikor Nebukadneccár Gadalja helytartó meggyilkolása után visszatér az országba (Jeremiás 41).

A magyarázók azt állítják, hogy az **itt leírt elhurcolások nem azonosíthatók a két nagy elhurcolással**, melynek dátumait már megemlítettük, hanem kisebb elhurcolások lehettek, akár a nagy elhurcolás éveiben is.

A bukás után megcsillan Isten kegyelme (31–34)

Jójákin, Kr.e. 560-ban, fogságának 37. évében **kegyelmet kap.** Ekkor Evil Meródek lett Babilónia királya, aki kiengedte a fogságból Jójákin, Júdai királyt. **Jóindulattal bántak vele**, tiszta ruhába öltöztették, a király vele étkezett, beszélgetett. Ez a történet **Isten népe jövőjének jobbra fordulását** ígéri. A **bukás** után következik a **helyreállítás**, a szabadulás.



Textus: „...megkegyelmezett Jójákin, júdai királynak...” (Jer 52,31)

Isten megfenyíti népét

Döbbenetes **képeket** olvasunk Jeruzsálem pusztulásáról. A **met-szés**, a ritkítás szükséges, hogy gyümölcs, és egészséges gyümölcs teremjen. **Erre mindig emlékezni kell.** Vannak olyan események, amit nem szabad feledni, de azért, hogy **életben tartsák a hitet, és az Isten szabadító irgalmába vetett bizonyosságot.**

Isten számon tartja a megfenyített népét

Továbbra is **tulajdonai**. Nem felejtí őket. Ezért veszik **számba** a fogságba hurcoltakat, és mindazt amit elvittek a szent helyről. Üzenet értékű ez a pontos „leltár”, **számon tartás! Isten „emlékezetére”** utal, amellyel minket számon tart...

Isten megszabadítja népét

Jeremiás beszédei lezárultak. Jeruzsálem pusztulását olvashatjuk az utolsó fejezetben (2Királyok 24). Elpusztult a **templom**, a szent **város**; a templom **kincseit**, felszerelését széthordták, mint ahogy ma lopják a rezet és a nemesfémeket, **később elpusztult Babilon is. Az idősíkok itt keverednek**, ennek tudomásával tegyük egymás mellé a két történetet. **A kétfajta pusztulás között van egy lényegi különbség.** A Babilon pusztulásáról szóló próféciát az Eufráteszbe dobják (Jeremiás 51,63), mert az végérvényes, **visszavonhatatlan. Isten népe számára azonban van remény.** Ezzel a reménységgel fejeződik be Jeremiás könyve. Nebukadneccár utóda, Evil-Meródaq babiloni király megkegyelmez Jójákin júdai királynak, kihozatja a börtönből, huszonhat év után, jóindulattal beszél vele (32), tiszta ruhába öltözteti és vele étkezik (Kr.e. 561).

Íme lesz folytatás, újrakezdés, szabadulás, el egészen **Krisztus eljöveteleig**, akiben kiteljesedik majd az **Isten országának „jóindulatú” valósága.**



2011. NOVEMBER 9. SZERDA

1TIMÓTEUS 3,1-7

DR. KÓKAI NAGY VIKTOR

A püspökről

^{3,1}Igaz beszéd ez: ha valaki püspökségre törekszik, jó munkát kíván. ^{3,2}Szükséges tehát, hogy a püspök legyen feddhetetlen, egyfeleségű férfi; megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas; ^{3,3}nem részeges, nem kötekedő, hanem megértő, a viszálykodást kerülő, nem pénzsóvár; ^{3,4}olyan, aki a maga háza népét jól vezeti, gyermekeit engedelmisségben és teljes tisztességben neveli. ^{3,5}Mert ha valaki a maga háza népét nem tudja vezetni, hogyan fog gondot viselni az Isten egyházára? ^{3,6}Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék. ^{3,7}Szükséges, hogy a kívülállóknak is jó véleményük legyen róla, nehogy gyalázatba és az ördög csapdájába essék.



Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Olvasva a szöveget, furcsának tűnik, hogy semmiféle teológiai megalapozás nem kapcsolódik a püspöki hivatal betöltésére alkalmas személy meghatározásához. Választott részünk tradíciótörténeti háttérét a hellenista populáris

filozófiából ismert, a hivatalokhoz kapcsolódó kötelezettségeket kifejtő katalógus adja, mint ahogyan az abban megjelenő tulajdonságok is éppen úgy illenek egy bölcs városvezetőre, vagy uralkodóra, mint esetünkben a püspök személyére.¹ Semmiféle speciális keresztyén tan nem jelenik meg abban, csak a rész végén, amikor a megterést tárgyalja a szerző. Illetve fontos szerepet kap a (egy)ház(tartás) vezetésének motívuma, amely párhuzam aztán ismét előkerül majd a fejezet záró intelmében (3,15).

A „beszéd igazsága” egy konszenzus eredménye ebben az esetben, nem jelenik meg mellette semmiféle tekintély. Ugyancsak fontos látni, hogy ekkor még ez a pozíció egyértelműen egy gyülekezetre vonatkozott és nem is annyira valamiféle gyülekezet feletti vezetőt jelölt, sokkal inkább a gyülekezetben megjelenő irányítás letéteményese a püspök.² Nem tekinthető véletlennek, hogy

¹ Vö. Roloff, 150

² Az ἐπίσκοπος kifejezés összesen öt alkalommal fordul elő az Újszövetségben. Már a Kr.e. 5. és 4. évszázadban Athénban a városállam alkalmazottainak jelölésére szolgált. A hellenisztikus világban ugyanezzel a titulussal illetik a közösségek és egyesületek vezetőit is (vö. Roloff, 172.). A szó görög jelentéséből meglehetősen nehéz levezetni a keresztyén szóhasználat pontos tartalmát, bár volt egy ennek megfelelő tisztség a zsidóságon belül is, amellyel pl. a qumráni iratokban találkozunk, a mebaqqer, felügyelő. Az ő feladata egészen hasonló volt, mint amivel a választott szakaszunkban találkozunk: a közösség felügyelete és irányítása. De hasonló rendszert feltételezhetünk a farizeusok közösségében is. Ez azt jelenti, hogy az ἐπίσκοπος nem egészen felel meg a későbbi, már Iraeneusnál (110 körül)

míg a püspökről csupán egyes számban beszél a szöveg, aközben a diakónusokról többes számban szól. A püspök első tulajdonságaként említett ἀνεπίλημτος csak a levelünkben fordul elő a teljes Újszövetségben (1Tim 3,2 – püspökre; 5,7 – özvegyekre; 6,14 – Timóteusra alkalmazva), a szó azt fejezi ki, hogy az adott személy életvezetése kifogástalan. Vagyis esetünkben egy összefoglaló kifejezésről van szó, amit konkretizál a felsorolás. Az „egyfeleségű férfi” kifejezés több magyarázatot tesz lehetségessé. Gondolhatunk arra, hogy a püspöknek házasnak kell lennie, de az is elképzelhető, hogy az „egymást” követő többnejűség ellen emeli fel a szavát (válás-újrَاهázasodás), esetleg az özvegyek elvételét tiltaná. Újabban a kutatók többsége mégsem ezeket a megoldásokat javasolja, hanem a kijelentést szó szerint értve, a poligámia ellenes tiltásnak értékeli.³ Az ezután megjelenő tulajdonságokról általánosságban elmondható, hogy nem jelölnek semmilyen különleges, átlagon felüli képességet. Sokkal inkább egy mindenki által elfogadott életbölcesség kifejeződései az élet számos területét felölelő képességet, tulajdonságot neveznek meg. Ami sokkal fontosabb ennél, hogy a püspöknek ezeket valóban meg kell valósítania az életében és ezeknek megfelelően irányítania nem csak a saját, de háza népe mindennapjait is.

Lényegi tanítása a pásztori leveleknek, hogy az egyházat Isten háztartásaként mutatja be (vö. 1Kor 3,16; Gal 2,9). Ezzel a képpel nem csupán azt fejezi ki a szerző, hogy van egy feje az egyháznak, de azt is jelzi, hogy az abban élők szoros, szinte mondhatnánk, rokoni kapcsolatban kell álljanak egymással. A *familia Dei* elképzelés az ókori normáknak megfelelő módon patriarchális képet mutat, vezetője a családfő, aki felelősséggel tartozik háza tagjaiért. Ebbe a felelősségbe minden beletartozott, úgy az anyagi, mint az erkölcsi, de a jogi felelősség is. Viszont éppen ebből fakadóan, ez csak abban az esetben volt megvalósítható, ha autoritása volt a háza népe felett, amely autoritás a másik oldalról, teljes engedelmességet követelt. Ez a fajta egyházi kép ugyanakkor azt is egyértelművé teszi, hogy a helyi egyháznak csak helyi vezetője lehet, vagyis az irányítást nem ragadhatja magához egy kívülről érkező tanító, legyen bár kiváló keresztyén és bírjon számos hasznos karizmával.

Ugyancsak fontos kritérium a püspökkel szemben, hogy ne legyen újonnan megtért ember. A νεόφυτος (neofita) olyan embert jelöl, aki „új, friss élmények hatása alatt áll”(Balázs) „új ültetés”(Roloff), a kifejezés hapax legomenon az Újszövetségben, ennek ellenére olybá tűnik, hogy nem szorult különösebb magyarázatra, mindenki értette kiket gondol illetni ezzel a levél szerzője. Egyébként pedig jól rímel az egyházra, mint Isten ültetésére (lásd 1Kor 3,5–9; Kol 2,7). A mon-

megjelenő püspöki tisztségnek. Éppen ezért talán szerencsésebb lenne ezt a részt (valamint a Tit 1,6-9.et) „lelkész tükör”-ként meghatározni (vö. Jeremias, 23) és az abban szereplő ἐπίσκοπος-t lelkésznek fordítani.

³ A témához lásd Roloff, 155k. Másként véli J. Jeremias, szerinte éppen ez a jelentés zárható ki és az 5,9-re hivatkozik, hogy akkor ez ebben az esetben a poliandria tiltása lenne, ami teljesen abszurd feltételezés. Éppen ezért ő egyetlen értelmezést tart elfogadhatónak, ami a püspökök újrَاهázasodását tiltja (i.m. 24).

dat értelme egyértelmű, a frissen megtért olyan, mint a sziklás helyre esett mag (lásd Mk 4,3–20 par.), korántsem biztos, hogy kibírja az idők megpróbáltatásait, viszont lelkesedése legalább ugyanannyi kárt is okozhat (lásd felfuvalkodottság – τυφόομαι: „izzik, képletesen önteltnek lenni, felfuvalkodni)⁴ mint amennyire buzdítóan hathat a gyülekezet egészére.

Az utolsó kritérium talán meglepőnek hat az olvasó számára, de jól tükrözi azt a tendenciát, ami már az 1Tim 2,2-ben is megjelenik, vagyis a gyülekezet számára egyáltalán nem mindegy, miként látja őt a környezete. És ebben az esetben már nem is az válik hangsúlyossá, hogy békében élhesenek, mint az előző helyen, de sokkal inkább az, hogy a környezet vonzónak találja a közösséget. A levél írójának felismerése megfontolandó, a misszió első lépése, ha a kívülállók jó véleménnyel vannak a közösségről (lásd ugyanehhez 1Tim 5,14; 6,1; Tit 2,5.8.10)! Mint ahogyan az is lényeges, hogy a gyülekezet is csak olyan ember irányítását fogad(hat)ja el, aki feddhetetlen életű.⁵

⁴ Balázs, tufo,omai; jegyezzük meg, hogy a kifejezés csak a pásztori levelekben fordul elő: 1Tim 3,6; 6,4; 2Tim 3,4.

⁵ J. Roloff ezt a szempontot tartja a fontosabbnak (i.m. 169). Véleményem szerint ez a kettő nehezen választható ketté és nem igen lehet bennük hangsúlybeli különbséget tenni, főképpen, ha arra gondolunk, milyen ellenséges környezetben kellett aktívnak lenniük ezeknek a gyülekezeteknek (lásd a felsőbbbségért való imádkozásról szóló részt).



Prédikációvázlat

Nem kell kivételesnek lenned, kivételes vagy.

1. A gyülekezet létezésében számos meglepetés és öröm forrása lehet a sokszínűség. A közösség lényegét annak tagjai különbözősége adja (lásd Krisztus-test képe 1Kor 12). Különösen fontos ebben az összefüggésben, hogy a tagoknak nem kell versenyeznie egymással, nincs kevésbé fontos tag, még ha

kevesbé látványos tevékenység van is, és esetleg akadnak kevésbé ékes tagjai is a testnek, hiszen a lényeg éppen az, hogy mindenkinek a munkájára, a funkciójára szükség van a test működéséhez. Minél többféle feladat jelenik meg egy közösségben, annál biztosabban tudja elhordozni a változásokat és annál vonzóbb a külvilág számára.

2. Ezen tagok egyike az 1Tím-ban a gyülekezet vezetője a lelkész. Ahogyan a szövegből kiderül, semmilyen különös tulajdonsággal nem rendelkezik. Ami elvárható tőle, azt a közösség bármelyik tagja megvalósíthatja. A vezetés gyakorlása ugyanis a páli teológia szerint nem az ember képessége, hanem sokkal inkább Isten ajándéka, ha úgy tetszik egy karizma. Ezt két okból fontos kiemelni. Egyfelől, ez a fajta meggyőződés végtelen szabadságot ad a gyülekezet tagjainak, hiszen a megajándékozottság nem érdem alapján történik. Vannak általános értékek, amelyeket meg kell valósítson minden tagja a közösségnek a saját életében (nyilván már ebben is lehet kudarcos egy-két élet, itt a gyülekezetnek, a közösségnek a feladata a segítség nyújtás és nem az ítélkezés), ha pedig ezekkel boldogul, akkor emberileg mindent megtett, hogy elnyerjen bármilyen pozíciót a gyülekezetben.

3. És éppen az emberi oldalhoz kapcsolódóan kell megemlíteni, hogy a vezetés karizmatikus képesség, hiszen ennek tudása megóv bennünket az önajnározástól. Nem a mi érdemünk, hanem egyedül a kegyelmes Istené. Igazán kívánatos lenne, ha mindazok, akik ezt elméletben tudják, komolyan is gondolnák ezt az ismeretet. A politikus valóban a közt szolgálná, a tanár valóban a gyermekek érdekeit tartaná szem előtt, a lelkész nem gondolná azt, hogy ő primus inter pares és a gyülekezet gondnoka nem „tekintené zsákmánynak” a feladatát.

4. Isten gyülekezetében, a családban, a közösségben elérni bármilyen tisztséget a hívő ember számára felelősség és ajándék. Amit levelünk szerzője elmond a püspökről (lelkészeiről), az ezért igaz kell legyen minden pozícióra és feladatra, amivel megbízatunk életünk során. Nem kell az embernek kivételesnek lennie, csak hitelesnek – ami talán ma inkább számít kivételnek – de Isten tehet kivételessé, kivételesen alkalmassá egy feladatra. Adjunk hálát Neki, hogy az Ő szemében mindannyian kivételesek vagyunk!